

Aanmeldformulier beheer kennisproduct (27-6-2024)

Titel

Handreiking DUTO-risicobeoordeling.

Aanleiding

De norm DUTO-raamwerk is begin april 2024 gepubliceerd en beschikbaar voor gebruik door overheidsorganisaties. Het DUTO-raamwerk is een generiek hulpmiddel om concreet met duurzame toegankelijkheid aan de slag te gaan. Hoe je duurzame toegankelijkheid in de organisatie gaat uitvoeren, is afhankelijk van hoe informatie is georganiseerd in de organisatie ([implementatiepatronen](#)) en wat [het niveau van maatregelen](#) is dat je wilt nemen op het gebied van duurzame toegankelijkheid. Een manier om het niveau van maatregelen te bepalen is het beoordelen van risico's.

Het beoordelen van risico's; de informatiehuishouding benaderen vanuit het gezichtspunt van risico's, wordt ook bekrachtigd in de nieuwe Archiefwet-en regelgeving. Tevens wordt in het onlangs verschenen [ACOI-advies 'Alles is niets'](#) risicobenadering genoemd om de overheid in staat te stellen scherpe en verantwoorde keuzes te maken bij het op orde brengen van haar informatiehuishouding.

Status

nieuw te ontwikkelen

Doelgroep

De doelgroep is:

1. Eindverantwoordelijken (management)

Deze handreiking helpt eindverantwoordelijken om op basis van risicobeoordeling weloverwogen keuzes te maken en te verantwoorden op het gebied van duurzame toegankelijkheid en daarop te sturen via bijvoorbeeld een PDCA-cyclus.

2. Informatieprofessionals die zich bezig houden met duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie en betrokken zijn bij bestaande informatiesystemen.

Te denken valt aan informatiebeheerders, security-/privacy-officers, informatieanalisten, informatiearchitecten, en adviseurs. De handreiking helpt hen om op een gestructureerde manier een risicobeoordeling uit te voeren, passend bij de informatiesystemen van de organisatie.

De informatieprofessionals kunnen vanuit hun expertise aan de eindverantwoordelijken uitleggen wat het belang is van en inzicht geven in de methodiek van risicobeoordeling duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie. De eindverantwoordelijken kunnen op basis daarvan weloverwogen keuzes maken en zich daarover verantwoorden.

3. **Professionals kwaliteitsmanagement** zoals auditors

De handreiking helpt professionals kwaliteitsmanagement inzicht te krijgen in de gehanteerde methodiek voor risicobeoordeling duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie, zodat zij de gemaakte keuzes kunnen toetsen. Ook wordt hun kennisgebied hierdoor verbreed.

De handreiking geldt voor de gehele overheid, van centraal tot decentraal.

Doel

Deze handreiking biedt een methode voor risicobeoordeling m.b.t. duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie. Door deze te gebruiken kan een overheidsorganisatie (bestaande) informatiesystemen beoordelen op risico's m.b.t. duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie. Zodat overheidsorganisaties inzicht hebben in de risico's en vervolgens weloverwogen keuzes kunnen maken, welke risico's te nemen en welke niet.

Type kennisproduct

handreiking

Korte beschrijving

Het DUTO-raamwerk is een norm om 'archiveren by design' te realiseren. Hoe je dat voor jouw eigen organisatie uitvoert is afhankelijk van hoe informatie is georganiseerd in de organisatie ([implementatiepatronen](#)) en wat [het niveau van maatregelen](#) is dat je wilt nemen op het gebied van duurzame toegankelijkheid. Een manier om het niveau van maatregelen te bepalen is het beoordelen van risico's. Het beoordelen van risico's is een terugkerend proces en kan onderdeel zijn van de PDCA-cyclus.

Deze handreiking biedt een methode om risico's op het gebied van duurzame toegankelijkheid te beoordelen. Alhoewel we ons nu voornamelijk richten op de bestaande situatie, (bijvoorbeeld huidige informatiesystemen), zal de methodiek ook een hulpmiddel zijn om archiveren by design te realiseren. Bij nieuwe informatiesystemen zullen ontwerpkeuzes mede gemaakt worden op basis van de uitkomsten van de risicobeoordeling.

De behoefte aan handreiking voor snelle risicobeoordeling wordt ook expliciet aangegeven door het programma Open Overheid. In het projectportfolio 2024 van Open Overheid-spoor Informatiehuishouding is een project 'DUTO' opgenomen onder het thema kwaliteitsstandaarden: 'Met de quickscan kan een organisatie snel inschatten welke (...) informatiesystemen een hoog risico vormen door onvoldoende duurzaam toegankelijke informatie. De organisatie kan dan haar verbeterinspanningen richten op de hoog risico informatiesystemen. [Meerjarenplan Openbaarheid en Informatiehuishouding Rijksoverheid 2024-2025]

Outline

De handreiking zal modulair worden opgebouwd. Elke module is een afgebakend product dat apart opgeleverd en gepubliceerd zal worden. De inhoud van elke onderdeel wordt beschreven in termen van wat de doelgroep/gebruiker ermee kan doen (vergelijkbaar met leerdoelen).

Startpagina Introductie en scope

Een startpagina bevat (de belangrijkste) informatie over het wat, waarom en voor wie de handreiking is bedoeld. De startpagina bevat ook een 'leeswijzer' voor welke modules voor welke doelgroep relevant zijn. De startpagina wordt aan de hand van de modules gevuld.

Module 1 Begrippen en uitgangspunten risicobeoordeling duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie

Deze module verduidelijkt wat we verstaan onder de verschillende begrippen:

Wat is risicobeoordeling duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie? Wat verstaan we onder risico en bestaande informatiesystemen?

Welke uitgangspunten hanteren we? Wat is de relatie met het DUTO-raamwerk, de normen voor risico-analyse NEN-ISO 18128:2024 IDT (Risk assessment for records management), NPR-ISO/TR 21946:2019 (Informatie en documentatie - Waardering voor het beheer van archiefstukken) en nieuwe Archiefwet- en regelgeving.

Module 2 Risicobeoordeling; methode en hulpmiddelen

In deze module behandelen we de methodiek voor risicobeoordeling. We kijken daarbij ook naar andere disciplines zoals privacy en informatiebeveiliging.

Uitgangspunt zijn de normen NEN-ISO 18128:2024 IDT (Risk assessment for records management) en NPR-ISO/TR 21946:2019 (Informatie en documentatie - Waardering voor het beheer van archiefstukken).

De methodiek voor risicobeoordeling wordt door middel van een stappenplan toegelicht. Waarbij we uitgaan van het perspectief duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie. Vragen die onder andere worden gesteld zijn: Hoe kritiek is informatie binnen het informatiesysteem? Wat is afbreukrisico? Is risicovolle overheidsinformatie (voldoende) duurzaam toegankelijk?

Naast bovengenoemde normen worden andere hulpmiddelen gebruikt (in vorm van verwijzing naar bestaande pagina's/bronnen):

Lijst *randvoorwaarden* (DUTO-raamwerk)

Kwaliteitseisen (o.a. DUTO-raamwerk)

Instrument risicobeoordeling in de vorm van sjablonen (snel en eenvoudig grote hoeveelheid aan informatiesystemen kunt beoordelen)

Wat moet je juist niet doen? Veelgemaakte fouten bij risico-analyses

Module 3 Praktijkvoorbeelden

We willen niet alleen een theoretisch kader bieden, maar vooral praktische handvatten bieden.

Daarom leveren we een aantal praktijkvoorbeelden van verschillende organisaties op. Dit zijn verschillende voorbeelden die laten zien hoe risicobeoordeling DUTO in de praktijk werkt. Daarbij zal er aandacht zijn voor de geleerde lessen.

Relaties met andere kennisproducten

DUTO raamwerk

Het DUTO-raamwerk is de leidraad voor dit kennisproduct. De handreiking is een verdere uitwerking van wat er nu in het DUTO-raamwerk staat, zie

<https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/overwegingen-generiek-deel>

De publicatie van dit kennisproduct zal ook nodig maken dat dat deel van het DUTO-raamwerk aangepast zal moeten worden. De twee kennisproducten moeten inhoudelijk goed aansluiten en goed over een weer verwijzen. Daarbij ook rekening houdend dat module 3 van het DUTO-raamwerk normerend is.

Momenteel loopt er een koplopers traject implementatie DUTO-raamwerk. Eén van de thema's tijdens dit traject is risicomanagement. Dit wordt 25 juni besproken. We verwachten dat dit een bron van informatie kan zijn voor de handreiking.

Consultatie

Welke groepen zijn/worden geconsulteerd tijdens de ontwikkeling?
redactiegroep extern

Openbare review

geen openbare review

Praktijkcasussen

Aan welke praktijkcasussen is/wordt het kennisproduct getoetst?

Het kennisproduct wordt niet aan de hand van één specifieke praktijkcasus getoetst. Er vindt doorlopende afstemming plaats met deskundigen van verschillende overheden. Zij geven vanuit hun eigen praktijkervaring feedback.